

VESZPRÉMMEGYEI UJSÁG

Politikai lap. — Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: Egész évre 16 kor. Fél évre 8 kor.
Negyed évre 4 kor

Lelkészek, tanítók, községi jegyzők 12 koronáért
kapják a lapot.

Egyes szám ára 16 fillér

felelős szerkesztő és lapfőigazgató:

Ifj. Matkovich László.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Kossuth Lajos-utca 22.

Telefon: 174.

Csütörtökön, pénteken, vasárnap és hétfőn a lapok
az utcán is árusítottak.

Halottak napjára.

Holnap november 1-én ünnepli kegyelettel a keresztény világ elhunyt kedveseinek emlékeztetését. A Halál névnapja ez a minden évben elkövetkező ünnep, amelynek megülése ö maga kényszeríti a feledni nem tudó emberiséget.

Ez évben még büszkébben tekinthet vissza csontkoponyájának sötét üregeiből egy esztendői művére, mert a megvesztett Emberbe, amely öt éve marcangolja entestét dacos kitartással, sikerült beoltania a pusztító ragály gyilkos baktériumát is. Milliók hazáért dobbant szívéből az élető piros vér patázkodik el a csatamezőn, százezrek aggódó szívének dobogását az emészítő láz állítja meg odahaza. Dus aratása van ma a Halálnak!

És nemcsak egyeseket tért örök nyugalomra hideg csont kezével, hanem egész nemzeteket is. Országok, amelyek dicsők, hatalmasak voltak s az örök életéről szöttek rózsaszínű ábrándokat, most az enyészett örvényei alá kényszerítvők, hogy helyet adjanak más államok ujjászülletésének.

S csak ez az egyetlen, ami vigasztalást nyújt az elmúlás borzalmas gondolatában, a *reménytelen reménye*, hogy a halál csak átmeneti, hosszú pihenés, amely után jó, mert kell jönni feltámadásnak mindenki részére, „aki hiszen Ő benne...”. És ez a hit ösztönöz bennünket minden félelem nélkül a Halál nevenapjának megünnepelésére s ez vezet el elhunyt kedveseink csendes sírhalmához, hogy ott imádkozzunk a Világ Teremtőjéhez hitünk teljesüléséért.

József királyi herceg kiáltványa.

József királyi herceg, tábornagy
hétfőn a következő szöveget bocsátotta ki:

A nemzethez!

Ő felsége, koronás királyunk azzal bizott meg, hogy válságos közviszonyaink olyan megoldását hozzam létre, amely a nemzet egyetértésével ne csak biztosítsa, hanem életbe is léptesse hazánk teljes önállóságát és függetlenségét.

Nagy és elhatározó lépés ez, mert külügyi vonatkozásainknak, haderőnk önállósá tételenek és általában az igazgatás minden ágának független berendezését a kor szabadelvű irányának s a széles néprétegek érdekeinek megfelelő módon kell valóra váltanunk.

A béke azonnali elérése mellett annak jövőjére való biztosításáért a népek nemzetközi nagy szövetségének megkötése uralja törekvéseinket.

Állami területünk épségének s egységének megővése s annak a veszedelemnek elhárítása, amely a béke megkötéséig is fenyeget bennünket,

azt a feladatot szabja elém, hogy az összes nemzeti erőket egyesítve, a közérzületnek azt az összeforrását keltssem fel, mely egyedül vezethet célunk eléréséhez.

Bizalommal fordulunk ezért a nemzet minden háfiához, hogy segítse elő ennek a célnak elérését s felretéve minden ellentétet, minden személyes érdeket, *újra meg az ország törvényes rendjét, szegődjék higgadsággal, komolysággal, s önzetlen odaadással a nemzet nagy ügyének szolgálatába.*

Az erők egyesítése megérteli az összetartás gyümölcseit, hazánk épségben megővendő önállóságát és függetlenségét, a társadalom rendjét és korszerű berendezését, a béke áldásait és jövő fejlődésének biztosítékait.

Hazafias érzületem egész melegével kérem e nehéz és sürgős feladatomhoz a nemzet támogatását.

Budapesten, 1918. október 28-án.

József kir. herceg.

Hűséges magyar szívvél fogadjuk szövegét a fenséges királyi hercegnek, akinek nemzetünk iránti szeretete nem e rémséges háboru szülötte, hanem öröklött családi hagyomány. Aki erről a szeretetről nemcsak a béke éveiben, uralkodó család tagjainál szokatlan polgári erényével, hanem a veszedelem idején dicső fegyvertényei által örökké fénylő tanubizonyosságot tett.

Százsorososan viszonzozzuk tehát az ő nemesen érző kebelének melegét és teljes bizalommal követjük őt nehéz munkájában, amihez most vagy később támogatásra hív. Nem volnánk méltók a büszkén viselt magyar névre, ha ezt, kivált amikor a mi boldogságunkon fáradozik, fel nem ajánlanók.

Adja a magyarok Istene, hogy áldás kísérje magasztos feladatának betöltésénél és ne tudjon gáncsot vetni elébe az az elvakult szenvedély, amely — fájdalom — az ő mély tisztelettel övezett személyét sem kímélte meg. És sikerüljön neki, aki igazán minden párt- és személyi érdeken fölül áll, kivetelni e sokat szenvedett nemzetet a belpolitika ádáz küzdelmeiből arra a tisztásra, amely annak a külső bonyodalmak vihára elől biztos menedéket nyújthat. —chl.—

Politikai hírek.

Tisza bizonyítékai. Gróf Tisza István a képviselőház múlt heti keddi ülésén terjesztette elő az általunk is közölt beszédben megirt bizonyítékait arról, hogy a háborút nem erőszakolluk és hogy nem terület-hódítási vágy vezetett bennünket. Az első bizonyíték Tiszának néhai Ferenc József királyhoz a trónörökös pár meggyilkolása után 10 nappal intézett írásos leterjesztése volt, amelyben többek között a következőket mondta:

„Olyan eljárásról, mely ily viszonyok közt a háborút provokálná, annyival kevésbé járulhatnék hozzá, mert egy következetes, tevékeny, sikerrel bíztató balkán politikának immár nincs többé akadály. Nezetem szerint módok kell nyújtani Szerbiának a háboru elkerülésére és ha mégis háboru kérése a sor, bizonyosságot kell szolgáltatnunk az egész világ előtt, hogy a jogos önvédelem talaján állunk.”

Látni való ebből, hogy mennyire alaptalan az a vád, amelylyel politikai ellenfelei illetik Tiszát, t. i. hogy ő okozta a háborút s hogy később is arra uszított. (Ha megnyerték volna, majd nem mondanák; most kell egy hűnbak. — A szedő) Hogy pedig Tisza minden hódításnak eleve ellene volt, az kitűnik annak a közös minisztertanácsi értekezletnek a jegyzőkönyvéből, melyet még a háboru előtt tartottak. Ezt is felolvasta Tisza s így szól:

„Erre a m. kir. miniszterelnök felhívja a jelenlevőket, hogy a minisztertanácsnak egyhangulag ki kellene mondani, hogy a Szerbia elleni akcióhoz a monarchiának *semmiféle hódítási terve nem fűződik*, s hogy az — katonai szempontból szükséges határkiigazítástól eltekintve — *semmit sem akar Szerbiából annektálni*. Feltétlenül kell egy ilyen egyhangu határozat meghozatalához ragaszkodnia. Midőn pedig a jelenlevők egyike azt az ellenvetést tette, miszerint számolni kell azzal a lehetőséggel, hogy a háboru végén olyanok lesznek a viszonyok, miszerint *kénytelenek leszünk valamit annektálni*, a m. kir. miniszterelnök kijelentette, hogy *e kifogást el nem fogadhatja* és felelősségére való tekintettel ragaszkodnia kell ahhoz, hogy álláspontját az értekezlet egyhangulag elfogadja.”

Szász Károly és a Gotterhalte. A képviselőház múlt szerdai ülésén legelőször az a hír okozott nagy izgalmat, hogy amikor a király Debrecenben volt a katonabanda a Gotterhalteval fogadta az uralkodót. A felkorbácsolt szenvedélyeket csak Szász Károly képviselőházi elnöknek vármegyénk enyingi kerülete szeretett képviselőjének az elnöki emelvényről tett higgadt és hazafias nyilatkozata tudta lecsillapítani. Ezeket mondotta:

— Balla Aladár beszéde alatt bizonyos nyugtalanságot váltott ki a Ház tagjai között egy delután megjelenő újságnak az a híre, hogy Debrecenben az egyetlen ünnepélyes felavatásán a király megjelenése alkalmával a katonai zenekar a Gotterhalteát játszotta. Ő maga is tudatában és érzelében ezen eset fontosságának, haladéktalanul érintkezésbe lépett a kormányval és a hivatalos körökkel és mindenképpeni tudomásra hozta a Háznak, hogy a Debrecenből érkezett hivatalos jelentés szerint királyunk megjelenésekor csakis a magyar Himnuszot játszották. Abban az esetben azonban, ha a hír mégis igaz volna és csakugyan valamely katonai intéző

kör részéről elkövetett volna Debrecenben az a tapintatlanság, hogy a mai viszonyok között a magyar királyt a Góterhaltét fogadták, akkor ez olyan nagyfokú figyelematlanság és tapintatlanság, amely a magyar képviselőház elnöki székéből megbélyegzendő. A kormány a magyar állami függetlenségnek biztosítása érdekében a perszonális unió alapján törvényjavaslatot készült benyújtani. Ha volt is Magyarországon régi katonai rendeletek alapján olyan gyakorlat, hogy a király megjelenése alkalmával a Góterhaltét is játszották, ez a rendszer az utolsó napjait éli. Ez a gyakorlat több Magyarországon érvényesülni nem fog, hanem igenis érvényesülni fog az, ami legutóbb Pozsonyban hasonló ünnepélyesség alkalmával történt, hogy a király a jóval és a közönséggel együtt énekelt a magyar nemzeti Himnusz. Ennek az új korszaknak hajnalhasadásakor felemelő lélekkel vegyék tudomásul a kormány tudtával tett eme bejelentést.

Persze ezeket nem mondhatta el így egyfolytában, mert a Károlyi-párt folytonos zajongásával és közbeszólásaival megzavarta. De hogy milyen igaz meggyőződésből, forró magyar lélekkel beszélt, legnagyobb bizonyosság reá, hogy kijelentéseit még ez a párt is lelkesen megéljenezte és megtapsolta.

Sorsdöntő napok.

Hogyan kezdődött? A mult hét eseményei. — Megalakult a Nemzeti Tanács. — Károlyi Mihály Bécsben. — József kir. herceg homo regius. — Károlyi hazatérése a főherceggel. — József kir. herceg tárgyalásai a politikusokkal. És szöze a nemzethez. — Véres utcai tüntetések. — József kir. herceg az önálló magyar hadsereg parancsnoka és nádor lesz. — Baloldali koncentráció Károlyiék és a szociálisták nélkül. — Az új kormány. Gróf Hadik János miniszterelnök, Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszter. — Nemzeti védelmi szövetség alakult.

Olyan rohamosan, váratlan és elképzelhetetlen fordulatokkal fejlődnek — különösen a mult hét dereka óta — a kül- és belpolitikai események, hogy szinte nem is volt módunkban azokat kellőképp áttekinteni. Most megpróbáljuk ezt olvasóink tájékoztatására, ami a mai sorsdöntő napokban kétszeresen kötelességünk.

A mult hét kedden tartott képviselőházi ülésen gróf Tisza István okmányokkal bebizonyította, hogy nem akartuk a háberut és nem volt célunk a hódítás. (Az okmányokat lapunk más helyén ösmerteljük.) Kifejtette, hogy nem köpönyegfordítás, sőt Deák Ferenc hagyományának követése, hogy most, amikor Ausztria megszűnt, a munkapárt is a perszonális unió alapjára helyezkedett. Megismételte a legutóbbi beszédében elhangzott hazafias aggodalmait és szépen kérte az ellenpártot, hogy tartsunk össze és egységesen védelmezzük meg a hazát. Győztük meg az amerikai elnökök, hogy mi ösztönöz el fogadjuk az ő békénpártot, tehát nem akarjanak tőlünk olyan békét kicsikarni, ami idővel újabb bonyadalmakhoz vezetne. Jelentősegteljesen hangsúlyozta még, hogy déli és keleti határainkat okvetlenül meg kell védeni az ellenségtől s ez nemcsak a magyaroknak, hanem az uralkodódnak is érdeke. — Végül kijelentette, hogy a munkapárt azért állott a kormány háta mögé, hogy erőt adjon neki a belső rend fenntartására és az antipárti radikális sajtó nemzetromboló törekvésével szemben.

— A munkapárt. Ama rosszakaratu híresztelésekkel szemben, hogy a munkapárt „kimult”, mag kell állapitanunk, hogy a párt nem oszlott fel végleg, csupán beleolvadt a 48-as alkotmánypartba, hogy a kormányt, amely mögött ez utóbbi állott, a haza nagy érdekének védelmezésében és a belső rend fenntartásában annál hathatósabban támogatassák. Ennek adott kifejezést Wekerle miniszterelnök és gróf Tisza István hétfőn este, amikor az első értekezletre volt a füziónál két pártnak. — A munkapártnak vidéki szervei pedig egyelőre változatlanul megmaradnak.

— Kilépés a munkapártból. Dr. Iktódy-Szabó János, vármegyénk nagyvázsonyi kerületének országgyűlési képviselője levélben bejelentette a 48-as alkotmánypárttal egyesült munkapárt elnökségének, hogy kilép a pártból. — Nem ösjnerjük a képviselő elhatározásának okait, de a mai körülmények között nem is fontosak a pártszempontok. Reméljük azonban, hogy kiváló tehetségét és nagy munkabírását a nevezett párt keretén kívül, vagy más párt keretében is a haza szent érdekeinek szolgálatában fogja gyümölcsöztetni úgy, amiként eddig tette.

Amikor pedig befejezte azokat, a Károlyi-párt (amelyről utólag kiderült, hogy már egész éjjel tárgyalt a szociálistákkal és radikálisokkal, előbb katonai és munkástanács, majd néptanács létrehozásán és el volt szánva, hogy a kormányt megakadályozza további működésében) nagy lármát csapott, a miatt, mert — egy újságnak híradása szerint — a királynak debreceni látogatása alkalmával a „Góterhaltét” játszotta a katonai zenekar. A nagy felháborodásnak Szász Károly, a képviselőház elnöke vetett véget egy hazafias kijelentéssel, amelyet másik rovatunkban ösmertelünk.

De jött a másik bomba. Ballo Aladár Károlyi párti képviselő felolvasott egy éppén akkor érkezett táviratot, amely szerint Fiumében a 79. horvát gyalogezred fellázadt, lefegyverezte a lakonyában levő honvédséget, Jeverte a velük szembeszálló álfanu rendőrséget, betört a törvényszéki palotába, elfogta a magyar királyi ügyészt, megtámadta a magyar vasutakat és felszakgatta a síneket stb.

Lett erre óriási kavargás, amiért az ülést fell kellett függeszteni. A képviselők kitódultak a folyosókra s ott tárgyalták igaztoltan az eseményeket. A Károlyi párt alkalmasnak látta a pillanatot a néptanács megvalósítására, amelyből a szociálisták kedvéért Károlyi Mihályon kívül minden más gróft kizártak volna. Andrassy Gyula és Apponyi Albert azonban ezt megelőzendő egy szűk körű nemzeti koncentrációt ajánlottak nekik, amelyben a parlamenten kívüli elemek (szociálisták, polgári radikálisok) is részt vettek volna. E pártnak egy mellékteremben tartott értekezletén is megjelentek s ott helyeselték, hogy a kormányt lemondásra akarják kényszeríteni, de — mondotta Andrassy — az ülésen a rendet tartásuk meg és — toldotta meg Apponyi — a koncentrációból senkit sem szabad kizárni, aki jóhiszeműen jön.

Andrassy aztán futott Tiszához a hiral, akinek azt mondta, hogy ha enged a választójog kérdésében elfoglalt álláspontjából és Wekerle lemond, akkor meg lehet csinálni a pártok egyesülését a haza védelmére. Tisza erre összehívta a munkapártot és kijelentette, hogy ha csupán a választójogi ellentét akadályozza, hogy a haza védelmére összefogjanak, úgy ő — habár végzetesnek tartja a nemzetre — belegyez a választójog legszélesebb kiterjesztésbe. Ezt közölte Wekerlével is aki meg szintén azonnal hajlandónak nyilatkozott állását elhagyni magasabb érdeke előmozdítása céljából. A miniszterelnök tehát magához kérte a pártvezéreket — Károlyi Mihályt is — és megállapodott velük, hogy bejelentik a lemondását, viszont ezek valamennyi párt és a parlamenten kívüli tényezők bevonásával megalakítják a nemzeti koncentrációt a következő három programpontra: 1. megvalósítják az általános, egyenlő, titkos választójogot; 2. biztosítják Magyarország területi épségét és 3. annak teljes függelenségét. Ehhez a megállapodáshoz Károlyi Mihály is hozzájárult.

Este 10 óra tájban újra megnyílt a képviselőház ülése és Wekerle miniszterelnök aki már telefonon a királynak is megjelentette a történeteket, a megállapodáshoz híven bejelentette a kormány lemondását. Majd jelezte, hogy Wilson jegyzékére a választ meg kell adni. Aztán it az ország önállóságának és függelenségének törvénybeiktatása, majd a magyar csapatok visszahozása az országba amire biztosítást kell szerezni. Végül a belső béke és nyugalom mindenáron való megóvása. Amig az ügyeket viszi, ezeket biztosítani akarja.

A Károlyi párt, amelynek vezére — meggyezés alapján — nem szólalt föl, nagy lármával és durva közbeszólásokkal zavarta a miniszterelnököt. Majd pedig az újságíró karzatról a radikális lapok tudósítói kezdtek kiabálni: „Le a cenzurával, éljen a sajtószabadság”. Szász Károly elnök csak nehezen bírta a rendet helyreállítani. Az országgyűlést az új kormány kinevezéséig elnapolták.

Ugyanezen az ülésen — Tiszát megelőzően — fenyegette meg gróf Károlyi Mihály a miniszterelnököt, hogy a teltek mezejére lép, ha Wekerle le nem mond. S ugyanakkor tette Wekerle miniszterelnök azt a kijelentést, hogy a magyar egységet és a haza területének épségét veszélyeztető aknamunkával szembe fog szállani s helyét addig el nem hagyja, amig a belbékét és biztonságot — szükség esetén hivatalos intézkedésekkel — a sajtó megrendszabályozásával is — nem biztosítja.

Másnap, szerdán aztán váratlan fordulat történt. A délelőtti képviselőházi ülés még csendes volt, Brandsch Rudólf szász és Mihályi Péter román származású képviselők tettek a hazához hűségnyilatkozatokat, Szilgyi Lajos, a „Külügy-Hadügy” katonai lap szerkesztője pedig azt fejtette, hogy határaink védelmét csak magyar csapatokra lehet bízni. — A délutáni ülés hangulata azonban már puskaporos volt, csak szikra kellett hozzá, hogy felrobbanjon. Ez hamarosan kipattant.

Gróf Apponyi Albert volt az első szónok. Ő is az ország határainak megvédését sürgette épp úgy, mint Tisza. Igazat adott Tiszának abban is, hogy a cseh-lót állami törekvés csak lázalom és oda nyilatkozott, hogy Wilson ellentétbe jönne önmagával, ha ezt erőszakolná. Végül igazat adott Tiszának abban, hogy az ország belső békéjét minden áron fenntartani és a rendbontók ellen szigorúan eljárni, amde ő a lelkek megnyugtatótását a demokráciától és az általános választójogtól remélné.

Már vége felé türelmetlenül haligatták az ősz államférfiu hazafias fejtegetéseit.

Ezzel azonban még nincs vége a bonyadalmaknak, sőt most kezdődött igazán. A király, aki még szerdán este Gödöllőre érkezett, elfogadta Wekerleék lemondását (csak az új kormány kivételével viszik az ügyeket), ugyszintén gróf Burián külügyminiszterét is és ennek helyébe *kinevezte gróf Andrássy Gyulát*, aki nagy politikai jártassága folytán erre a helyre a legmegfelelőbb.

Közelkeresésben a magyar kormány megalkotása. Wekerle Apponyit ajánlotta utódjaul, az azonban egy kevére való hivalkozással nem vállalta a megbízást. Andrássy pedig olyan kormányt ajánlott a királynak, amelyben *Károlyi Mihály* és gróf Hadik János is részt venne, a kettő közül egyiknek vezetése alatt. Ez sem sikerült, mert a szociálisták kijelentették, hogy ők csak *Károlyi miniszterelnökségét* támogatják, más nem. Különben pedig igen hidegen nézték a Károlyiék nagy bürgalmát, akik *nem tartották meg a pártvezérek közli lényegű megállapodást* és azon erőlködnek, hogy kizárólag ők jöhessenek a kormányra más pártok mellőzésével. E célból megmozgatták az utcát is, hogy azzal is nyomást gyakoroljanak az éppén Budán időző királyra. A nemzeti és radikális egyetemi ifjuság rendezett is tüntetéseket csütörtökön és pénteken, aminek egymásközül *felkelést* és *összetűzés*, majd rendőrkardialp lett a vége.

Nem is leplezik Károlyiék, hogy a hatalom kizárólagos birtoklására törekcsenek. Egy barketten ugyan azt mondotta gróf *Károlyi Mihály*, hogy azért nem kell neki Andrássy külügyminisztersége, mert az *közös* miniszter, holott ő a németektől és osztrákoktól függetlenül *külön* akár kötni is azt *közös* miniszter nem képviselheti, — a valóságban azonban azért nem akar apóssával együtt működni, mert az — a pártvezérek megállapodása alapján — a saját és más parlamenti pártok embezeit is beakarta vétetni Károlyi kormányába. Ezt később be is vallotta Károlyi egyik radikális újság tudósítója előtt, mondván, hogy azért nem vállalta el a miniszterelnökséget, amikor a király felajánlotta neki, mert *volt miniszterekkel* kellett volna felvennie a kabinetbe.

Ez a rideg álláspont nagy elkeseredést szült a többi *baloldali* pártoknál. S amíg a 48-as alkotmánypárttal összeolvadt munkapárton, ahol pedig legjobban féltik a nemzetet Károlyiék radikális uralmától, mindinkább az a felfogás kezdett tért hódítani, hogy hát jöjjenek ők, csatlakozásukkal mielőbb ezen a megpróbáltatáson is, a baloldali pártok *sétődölten* arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az már még sem járja, hogy Károlyiék elérnek a megállapodástól és őket kinullázni akarják. Az Apponyi-párt, néppártiak, akikhez csatlakozott *Vázsonyi Vilmos* is péntek éjjel azt határozták, hogy meg kell eszínálni a baloldali koncentrációt gróf Hadik János miniszterelnökségével. Ha pedig ez nem lehet, Bárcy István budapesti főpolgármester legyen a miniszterelnök annak bizonyosságul, hogy a kormány demokratikus lesz. Kérjükre a király több politikust — köztük *Szabó István* kiszagdapárti képviselőt is — meghallgattól, de meghallgatta *Kunfi Zsigmond* és *Garami Ernő* szociálista, továbbá *Jászi Oszkár* polgári radikális pártvezéret is és — nem döntött. Szombaton este pedig magával vitte Bécsbe Károlyi Mihályt, hogy az ott az új miniszterelnökkel tárgyalásokba bocsátkozzék.

Mialatt ezek történtek, a Károlyi párt a szociálistákkal és polgári radikálisokkal — mint vasárnap már jeleztük — pénteken éjjel megalkotották a *nemzeti tanácsot*, amely az *egész magyar* nemzet nevében érzi magát hivatalottnak beszélni és intézkedni. S mivel közben hős *székely bakák* *levették a flumel* *Iduadó* *horvátokat* és a rendet teljesen helyreállították, kellett gondoskodni róla, hogy a főváros népének hangulata meg ne nyugodjék. A radikális lapok, amelyek önkéntesen megszűntették magukra nézve az előzetes

cenzurát (vagyis arra kötelezett cikkeiket nem mutatják be felülbírálatra), tüzelő cikkekben adták hírt a nagy eseményt, hogy — amit szintén közöltünk — vasárnap d. u. az országház előtt négytűlés lesz. A cenzura meg nem tartásáért aztán a kir. ügyészség elkoboztatta ezeket a lapokat.

Vasárnap délután aztán csakugyan megtartották a négytűlést, amelyen a rendőrség becslése szerint mintegy 12—15.000 ember (jobbára szociálisták) *vett részt* és felesküdött a nemzeti tanácsra. Persze lázító szónoklatokban nem volt hiány, amiben a Károlyi párti képviselők és a radikálisok, meg a szociálisták vezérei versenyeztek egymással. De minden rendezavarás nélkül folyt le a dolog, nem volt szükség a készenlétben levő rendőrség és katonaság beavatkozására.

Ezalatt Bécsben Károlyi Mihály reggel 8 órától délután 3 óráig várta a szállodájában, hogy az osztrák miniszterelnök, vagy apósa: Andrássy Gyula felkeresse és tárgyaljon vele, de senki más nem jelentkezett nála, mint Bécs város egy kövefe, aki a bécsi nép részére — kremlit kért tőle. Károlyi kijelentette, hogy még nem miniszterelnök, nem adhat. Majd amikor telefonon bejelentette az udvarnál, hogy délután hazautazik, arról értesítették, hogy József kir. herceggel fog találkozni a pályaudvaron. Valóban így is volt. Egy vonaton érkezett haza a főherceggel, aki közölte vele, hogy *a király őt, a főherceget bízta meg a kibontakozás megcsinálásával*. A vonat késéssel érkezett be este a nyugati pályaudvarra, ahol a már előre összehozott fővárosi nép várta Károlyit nagy éljenzéssel. Amikor pedig megtudták, hogy József főherceg is megérkezett, akkor a magyar nép — nem, nem jól mondjuk: *a pesti nép* megabugolta a legmagyarabb királyi herceget, a nagynevű József nádor unokáját, aki együtt tört minden viszontagságot viléz katonáival, amikor Magyarország határait előbb Szerbiában, majd a Kárpátokban az orosz ellen oly hősiessen védelmezte.

— Le a diktátorral! Nem kell József főherceg! — ilyen kiáltások hangzottak.

A kir. herceg aztán automobilon felrobogott a várba. Károlyit pedig a lelkesült tömeg csupa szeretelből agyonnyakgatta. Vállukra vették, száz felé cibálták, végre is neki vitték a vasúti raktárnak, ahonnan csak úgy szabadult, hogy egy vaskapum keresztülmászott és kiugrott. Aztán villamosra ült, innét megint kihúzták, kocsiba tették, a lovait kifogták és a nép húzta, majd végre egy automobilon, teljesen kimerülten a sok rángatástól és diktációtól, elmenekülhetett a nép szeretete elől. De ez utólrta a pártkörben s ott még — késő éjjeli órákban is — kellett neki szónokolnia. Hja, a népszerűséget és dicsőséget nem adják ingyen az istenek!

Másnap, a hét hétfőjén aztán József kir. herceg egész nap tárgyalt a politikusokkal, akik közül egyesekkel többször is tanácskozott. Az *összes* pártvezéreket meghallgatta, így *Jászi Oszkár* polgári radikális, *Kunfi* és *Garami* szociálista vezérek is. Ez utóbbi három persze a *legszűlebb képet* festették a fenséges ur elé, ha azonnal nem kapja meg Károlyi Mihály a kormányt. A szociálisták azonban kijelentették, hogy *ők nem akarnak a kormányban részt venni*, hanem csak kivülről támogatni azt. E napon még döntés nem történt.

De történt egy fájdalmas esemény, aminek leírásakor elfacsarodik a szívünk. Hétfőn este ugyanis az utca, amelyet a radikális lapok és szónokok nem engednek megnyugodni, hanem folytonosan izgatnak, megint tüntetésbe kezdett. Mintegy 6—7000 főből álló tömeg verődött össze a Károlyi párt helyisége előtt, akiket *Fényes László*, a bolsevik érzelmi képviselő *József főherceg ellen* *láztott*. Erre a tömeg át akart menni Budára, föl a Várba a főhercegghez, de rendőrök, csendőőrök és katonák erős kordona állotta útját. Már-már szépen eloszlottak volna, de ekkor az izgaték hátul revolverből lövöldözni kezdtek. Erre a fegyveres erő is megmoz-

dult és véres összetűzés keletkezett. A tömeg háromszor nekiment a katonáknak, akik bizony épp oly kemény elhatározással védekeztek meg szeretett volt parancsnokuk, mint ahogyan a Kárpátokat megvédelmezték. Amikor pedig végre sikerült szétverni a tüntetőket, kiderült, hogy az utcai harcnak *keletkezett, tíz súlyos és halva könnyű sebesültje* volt. A sebesültek egy részét bevitték az Országos Kaszinó éttermébe, s ekkor kiderült, hogy *a Károlyi pártiak ill szépen tartott osztráknál kényelmesen vacsoráztak*, mi alatt az általuk fölhevített nép a karhalommal viaskodott. Persze akkor megint elkezdtek lármázni, hogy így meg úgy elégtételt fogynak szerezni nekik, de sokkal jobb lett volna ha becses gyomruk táplálása helyett idejében kimentek volna a nép közé és megakadályozták volna a véres eseményt. — A budapesti rendőrfőkapitány még az éjjel hirdetőnyelven minden tüntetést tiltottól és óva intette a lakosságot a meggondolatlan cselekedetektől. Kedden délelőtt a halobakért egy órai munkaszünettel gyászoltak a munkások.

József kir. herceg proklamációt intézett a nemzethez (vezetőhelyükön közöljük), a tárgyalásokat pedig befejezte. Baloldali koncentráció alakult, miniszterelnök gróf *Hadik János* lett az önálló Magyarország programtáva. József főherceg pedig az önálló magyar hadsereg főparancsnoka lesz és nádorrá választják.

A Nemzeti Tanáccsal szemben a fővárosi *polgárok* megalkotották a Nemzetvédelmi Szövetséget és felhívást intéztek a nemzethez, amelyben jelzi, hogy a nemzet *igazi* közvéleményét akarják szóhoz juttatni a rendbontókkal szemben. A pesti rendőrség csatlakozott a Nemzeti Tanácshoz.

Mai számunkból a nagy események miatt kiszorultak a híreink, amelyeket csak vasárnap közölhetünk.

VISZKETE!

Rüh, sömör és mindennemű
bőrbaj biztos gyógyszer a

BORÓKA-KENŐCS.

Nem piszkít és szagtalan. Ara 3, 5 és 9 kor. Hozzávaló Boróka-szappan 5 kor. Készült Gerő Sándor gyógyszerész, Nagykőrös.

Veszprémben kapható:

Földes Lajos, Czermák Lipót,
Incze Kálmán és Kocsuba Emil
gyógyszertárában.

Magyarország és Ausztria válasza

Wilson jegyzékére.

Gróf Andrássy Gyula külügyminiszter vasárnap megbízta a stokholmi osztrák és magyar követet, kérje föl a svéd királyi kormányt, hogy az amerikai Egyesült-Államok kormányának október 18-án kelt jegyzékére a következő választ nyújtsa át:

— Válaszul Wilson elnök urnak az osztrák és magyar kormányhoz e hónap 18-án intézett jegyzékére és az elnök ur amaz elhatározásának megfelelően, hogy Ausztria és Magyarországgal *külön* tárgyaljon a fegyverszünet és a béke kérdéséről, az osztrák és magyar kormány tisztelettel kijelenti, hogy éppan úgy, mint az elnök ur korábbi megnyilatkozásához, *ahhoz* a *följogásaihoz* is *hozzájárul*, amely legutóbbi jegyzékében Ausztria és Magyarország népének, *különösen a cseh-szlovákoknak és a jogszüneteknek jogairól* foglaltatik.

Mivel e szerint Ausztria és Magyarország mindama föltételeket elfogadta, a melyektől az elnök ur a fegyverszünetről és a békéről szóló tárgyalásokba bocsátkozást függővé tette, az osztrák és magyar kormány bizete szerint e tárgyalások megkezdésének már semmi sem áll útjában. Az osztrák és magyar kormány tehát késznek nyilatkozik arra, hogy más tárgyalások eredményének bevárása nélkül tárgyalásokba bocsátkozték Ausztria és Magyarország és az ellenséges államok között való békéről, valamint Ausztria és Magyarország összes frontjain nyomban életbelépő fegyverszünetről és kéri Wilson elnök urat, hogy az erre vonatkozó előkészületeket rendelje el.

Andrássy válasza — amint látható — elfogadta azt a feltételt, hogy a csehekkel tárgyaljunk. Továbbá nyílván hagyta az ajtót arra az esetre, ha különbékét kellene kötünk. Az osztrák-németek — dacára, hogy Lamasch osztrák miniszterelnök is hozzájárult e válszhoz — igen fel vannak habborodva Andrássy jegyzékén és azt hangoztatják, hogy a külügyminiszternek nem volt joga az ő nevében is beszélni. Nagy Németországban pedig nagy megdöbbenést szült a jegyzék, amely szerintük Magyarországnak és Ausztriának a szövetségéből való kiválását jelenti és a németeket a megadásra kényszeríti.

Lapzáráskor érkezett hírek.

Horvátország elszakadt Magyarországtól. A szábor (országgyűlés) kimondta önállóságát, a kormányzó átadta nekik Fiumét.

Szlavoniában és a horvát vasúton horvát katonákból álló bolsevik bandák rabolnak, gyilkolnak, gyújtogatnak. A magyar vasutasok ezrelével menekülnek Magyarországra.

A cseh nemzeti tanács átvette Csehország kormányzását és a katonaság főparancsnokságát.

Németországban és Ausztriában a köztársaság mellett tüntettek.

Törökország fegyverszünetet kötött az antánttal.

Németország elzárta az osztrák határt.

2806[kjg. 1918. Dég nagyközség előljáróságától.

Arverési hirdetmény.

Köztesesszük, hogy Dég község 1131 khold kitarjedési határában gyakorolható vadászati jogot 1919. évi február hó 1-től 1925. évi január hó 31-ig terjedő 6 (hat) egymástáni évre

Dég községhezánál 1918. évi december hó 20-án délelőtti 10 órakor tartandó nyilvános árverésen a legelőbbet igérőnek haszonbérbe adjuk. Feltételek jegyző irodában megtekinthetők.

Dég, 1918. október hó 25.

Dávid Károly s. k., Horváth József s. k., jegyző. bíró.

Vizslakölyök, 8 hénapos, tanítatlan, kedveszöten lakásviszonyok miatt eladó. Felvilágosítás a kiadóhivatalban nyerhető.

Képes újságok (több, de nem teljes évfolyam) és maulatur papíros eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Riportert

keresünk,
aki ügyes, megbízható
és
a laphoz hű lenne.

Mellékfoglalkozáskép is üzhető.

Jelentkezni bármely nap d. u. 2 és 3 óra között szerkesztőségünkben, Kossuth Lajos-utca 22. sz. alatt lehet.

A Veszprómegeyi Élölmezési R. T.

értesíti a t. fogyasztóközönséget, hogy a Rákóczi-tér 3. szám alatti fiók-elárusító üzletében naponta friss

felvágottak, kolbászok, sertés és marha husok,

továbbá

zöltség és főzelék-félék

kicsinyben és nagyban állnak a fogyasztók rendelkezésére **maximális áron.**

Bakos István
üzletvezető.

Perzsia, — — —
Breitschwanz,
Sealskin — — —

kabátok

Alaska, kék, ezüst,
fehér róka — — —

boák

karmantyuk
nagy választékban

KEMÉNY SZÜCS SZÖRMEÁRUHÁZABAN

Budapest, VI., Andrássy-ut 6.
Árjegyzék ingyen. Telefon 62-76.

Vidéki rendelések postán is eszközöltetnek.

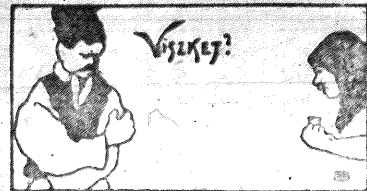
KÖLCSÖNÖKET

közfoglalkozásúaknak, nyugdíjasoknak kasszai előjegyzésre életbiztosítással kezesség nélkül, továbbá földbirtokokra, házakra ötven évtől egész hatvanöt évi törlesztésre, második helyre tíz évi törlesztésre.

Vesszek örökségeket, hárszácsokat, életbiztosítási kötvényeket, ezüsttárgyakat.

farádi BALOGH CONSTANTIN

BUDAPEST, VI., Vörösmarty-utca 41. szám.
Telefon 170-61. (Választásig csaklandó)

Vízketogséget, Sömört, Rühöt

leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti törvényesen védett

„Skaboform“-Kenőcs.

Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsételt Dr. Fleisch-félet kérjünk. Próba tégely 4— K, nagy tégely 6 K, családi tégely 15 K.

Veszprém és vidéke részére főraktár:

Kocsma Emil „Pekete sas” gyógyszerelőre Veszprémben.

Vételeit a Skaboform-védjegyre ügyeljék.

BIRTOKOKAT

keresek megvételre; tekintet nélkül terjedelmükre. Közlendő a birtok művelési ága, termérték, a birtok tehertertelei, részletes leírása az épületeknek, fundus instruktus részletezése, vasuti állomás s a birtok ára.

Ajánlatokat kér:

farádi Balogh Constantin
banküzlet

Budapest, VI., Vörösmarty-utca 41.

Telefon 170-91.

Előre lássuk el magunkat

szőlőkötöző-papirzsineggel.

A folytonos gyártási zavarok s a nyersanyag nehéz beszerzése folytán kétséges, hogy a következő sasonban lesz-e egyáltalán szőlőkötöző anyag. Azért ajánljuk kitéző Raffipótió papirzsinégünket, kapható bármily nagy mennyiségben azonnali és későbbi szállításra s

Papírárnyári és Kereskedelmi Rt.-nál
Budapest, VII., Rákóczi-ut 6.
Sárgonyeim: Papirtex. Telefon 88-08

Iskolaszerek, rajzszerk, papírok,
minden e szakba vágó cikkek a
leghozsőbb áron kaphatók

PÓSA ENDRE

könyvkereskedésében

Veszprém, Rákóczy-tér 3. sz.
(Száj. ház.) Telefon 98.

Minden iskolában használható
tankeönyvek raktáron vannak.